

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

Republika Srpska
78000 Banja Luka
Vladike Platona bb
Tel: +387(0)51/493-555
Faks: +387(0)51/493-556
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o statusu preporuka datih
prilikom finansijske revizije
Javne ustanove Nacionalni park „Sutjeska“ Tjentište
za 2018. godinu**

Broj: IP008-22

Banja Luka, 22.07.2022. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
II	IZVJEŠTAJ O STATUSU PREPORUKA DATIH PRILIKOM FINANSIJSKE REVIZIJE JAVNE USTANOVE NACIONALNI PARK „SUTJESKA“ TJENTIŠTE ZA 2018. GODINU (NALAZI)	3
	1. Uvod	3
	2. Provođenje preporuka iz predmetnog izvještaja	3
	2.1. Provedene preporuke	4
	2.2. Djelimično provedene preporuke.....	4
	2.3. Nerealizovane preporuke	6
	3. Zaključak.....	7

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Predmet

Predmet ovog revizijskog angažmana je provjera provođenja preporuka datih u Izvještaju o provedenoj finansijskoj reviziji Javne ustanove Nacionalni park „Sutjeska“ Tjentište za period 01.01-31.12.2018. godine (broj: RV061-19) i dokumentacije koja potkrepljuje provedenost preporuka kroz nezavisni angažman radi pružanja uvjeravanja ograničenog stepena o statusu preporuka datih u revizijskom izvještaju.

Odgovornost rukovodstva za provođenje preporuka

Direktor je odgovoran za pripremu programa provođenja datih preporuka, za provođenje datih preporuka i izvještavanje o provedenim preporukama.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo zaključak o uvjeravanju ograničenog stepena na osnovu provedenih aktivnosti koje potkrepljuju izvještaj o provođenju preporuka. Provjeru statusa datih preporuka smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske, ISAE 3000 - Angažovanja na osnovu kojih se pruža uvjeravanje, koja ne spadaju u reviziju ili pregled finansijskih informacija i ISSAI standardima revizije relevantnim za ovaj angažman. Ovim standardima se nalaže da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da angažman uvjeravanja planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u ograničenom stepenu, uvjerimo u status datih preporuka, odnosno da li su date preporuke provedene u skladu sa očekivanjima izvršene revizije.

Angažman radi pružanja uvjeravanja ograničenog stepena uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i adekvatnih revizijskih dokaza o tome da su preporuke provedene na način kako je to revizor preporučio. To podrazumijeva da nismo vršili reviziju aktivnosti, transakcija i stanja bilansnih pozicija tekuće godine kako bi se uvjerali da iste ili slične greške, nepravilnosti i neusklađenosti nisu ponovljene, već smo se fokusirali na knjigovodstvenu dokumentaciju i izjave koji podržavaju izvještaj o provođenju preporuka datih za 2018. godinu. Izbor postupaka provjere je zasnovan na prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno pogrešnih informacija u izvještaju o provođenju datih preporuka. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za praćenje provođenja preporuka datih od revizora javnog sektora u cilju osmišljavanja postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima.

Smatramo da su pribavljeni dokazi, s obzirom na uvjeravanja ograničenog stepena, dovoljni i odgovarajući i da podržavaju zaključke date u izvještaju.

Osnov za negativan zaključak

Kao što je navedeno pod tačkama 2.2. i 2.3. izvještaja:

Javna ustanova Nacionalni park „Sutjeska“ Tjentište je od ukupno 10 preporuka koje su date u Izvještaju o provedenoj finansijskoj reviziji za 2018. godinu djelimično proveo četiri preporuke, a tri preporuke nije proveo. Djelimično provedene preporuke se odnose na priznavanje i vrednovanje zaliha materijala za izradu učinaka i zaliha dovršenih učinaka, sistem internih kontrola, te nabavke roba i usluga u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i pripremu finansijskog plana u skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske.

Nisu provedene preporuke koje se odnose na popis imovine i obaveza, zaključivanje ugovora o privremenim i povremenim poslovima u skladu sa Zakonom o radu. Takođe, nije provedena preporuka koja se odnosila na usklađivanje internih akata za obračun plata sa Zakonom o platama zaposlenih u javnim službama Republike Srpske.

Negativan zaključak

Na osnovu izvršene provjere prezentovane knjigovodstvene i druge prateće dokumentacije o provođenju preporuka datih u Izveštaju o provedenoj finansijskoj reviziji Javne ustanove Nacionalni park „Sutjeska“ Tjentište za 2018. godinu, zbog značaja navedenog u pasusu, Osnov za negativan zaključak, nismo stekli uvjerenje da su date preporuke provedene.

Glavni revizor

Jovo Radukić, s. r.

Banja Luka, 22.07.2022. godine

II IZVJEŠTAJ O STATUSU PREPORUKA DATIH PRILIKOM FINANSIJSKE REVIZIJE JAVNE USTANOVE NACIONALNI PARK „SUTJESKA“ TJENTIŠTE ZA 2018. GODINU (NALAZI)

1. Uvod

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske (u daljem tekstu: Glavna služba za reviziju) izvršila je finansijsku reviziju Javne ustanove Nacionalni park „Sutjeska“ Tjentište za 2018. godinu i u revizijskom izvještaju broj: RV061-19 od 12.12.2019. godine izrazila mišljenje sa rezervom za finansijske izvještaje i mišljenje sa rezervom za usklađenost.

Prilikom navedene revizije date su preporuke za finansijske izvještaje, da se:

- 1) popis imovine i obaveza vrši u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,
- 2) priznavanje i vrednovanje zaliha materijala za izradu učinaka i priznavanje i vrednovanje zaliha dovršenih učinaka vrši u skladu sa članom 50. i 54. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovo-dstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- 3) nefinansijska imovina u stalnim sredstvima priznaje i vrednuje u skladu sa odredbama Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, zahtjevima MRS JS 17 i drugim relevantnim računovodstvenim standardima i propisima,
- 4) Izvještaj o novčanim tokovima sastavlja u skladu sa zahtjevima navedenim u MRS JS 2 - Izvještaj o novčanim tokovima i
- 5) obrazloženja uz finansijski izvještaj sastavljaju u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika, zahtjevima MRS JS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja i drugim MRS JS.

Za usklađenost je preporučeno da se:

- 1) uspostavi adekvatan sistem internih kontrola u smislu da se donesu interna akta (pravilnici, uputstva) i da se provedu druge aktivnosti u skladu sa dijelom odredbi Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske,
- 2) nabavke roba, radova i usluga provode u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, poslovi izvršavaju u skladu sa odredbama zaključenih ugovora, zakonskih i drugih važećih propisa,
- 3) finansijski plan priprema shodno članu 5. i 6. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske, a program rada sa finansijskim planom donosi najkasnije početkom fiskalne godine,
- 4) interni akti na osnovu kojih je vršen obračun plata i naknada zaposlenih, usklade sa članom 9, 10. i 11. Zakona o platama zaposlenih u javnim službama Republike Srpske i
- 5) ugovori o obavljanju privremenih i povremenih poslova zaključuju za poslove koji ispunjavaju uslove za zaključenje takvih ugovora u skladu sa članom 204. Zakona o radu.

2. Provođenje preporuka iz predmetnog izvještaja

Javna ustanova Nacionalni park „Sutjeska“ Tjentište (u daljem tekstu: Nacionalni park) dostavio je Glavnoj službi za reviziju Odgovor o aktivnostima na otklanjanju nepravilnosti utvrđenih u Izvještaju o provedenoj finansijskoj reviziji Javne ustanove Nacionalni park

„Sutjeska“ Tjentište za period 01.01-31.12.2018. godine, u roku od 60 dana od datuma dostavljanja izvještaja kako je to propisano članom 21. stav (3) Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 98/05 i 20/14).

Izvještaj o provedenim aktivnostima na otklanjanju nepravilnosti utvrđenih u izvještaju o provedenoj finansijskoj reviziji Javne ustanove Nacionalni park „Sutjeska“ Tjentište za period 01.01-31.12.2018. godine dostavljen je tokom provjere statusa preporuka.

Na Nacrt izvještaja o statusu preporuka datih prilikom finansijske revizije Javne ustanove Nacionalni park „Sutjeska“ Tjentište za 2018. godinu, nije bilo primjedbi.

2.1. Provedene preporuke

Na osnovu provjere prezentovane knjigovodstvene i druge prateće dokumentacije i preduzetih mjera (ili datih obrazloženja odgovornih osoba) za provođenje preporuka stekli smo uvjerenje da je Nacionalni park proveo tri preporuke koje su date za finansijske izvještaje (pod rednim brojem 3, 4 i 5).

Provedene preporuke za finansijske izvještaje:

Preporuka broj 3

Ispravka greške u pogledu tretmana nematerijalne proizvedene imovine i nefinansijske imovine u stalnim sredstvima u pripremi izvršena je u toku 2019. godine. Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima je priznata i vrednovana u skladu sa odredbama Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 115/17 i 118/18), zahtjevima MRS JS 17- Nekretnine, postrojenja i oprema i drugim relevantnim računovodstvenim standardima i propisima.

Preporuka broj 4

Prema Pravilniku o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 15/17) Nacionalni park je sačinio Pregled novčanih tokova za period 01.01-31.12.2021. godine na bazi odgovarajućih podataka prezentovanih u obrascima 3b), 5b) i podataka iz pomoćnih računovodstvenih evidencija u skladu sa članom 38. stav (6) i zahtjevima MRS JS 2 - Izvještaj o novčanim tokovima, paragraf 22 i 25.

Preporuka broj 5

Uz finansijske izvještaje za 2021. godinu sačinjena su i pisana Obrazloženja u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja. Obrazloženja sadrže objelodanjivanja zahtijevana MRS JS, kao i objelodanjivanja koja nisu bila sadržana u Obrazloženjima uz finansijske izvještaje za 2018. godinu, a koja se odnose na uzroke značajnih odstupanja od planiranih pozicija rashoda, bruto knjigovodstvenu vrijednost, akumuliranu ispravku vrijednosti, knjigovodstvene vrijednosti na početku i na kraju perioda za svaku klasu nekretnina, postrojenja i opreme u skladu sa paragrafom 88 a)-e) MRS JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS JS 31 - Nematerijalna imovina, informacije o potencijalnoj imovini i potencijalnim obavezama po sudskim sporovima, korištenim kreditima i informacije o ostalim izvorima sredstava, projektima koje provodi Nacionalni park u saradnji sa partnerima.

2.2. Djelimično provedene preporuke

Na osnovu provjere prezentovane dokumentacije o sprovođenju preporuka stekli smo uvjerenje da je djelimično provedena jedna preporuka data za finansijske izvještaje (pod rednim brojem 2) i tri preporuke date za usklađenost (pod rednim brojem 1, 2 i 3).

Djelimično provedene preporuke za finansijske izvještaje:

Preporuka broj 2

Nacionalni park je vršio priznavanje i evidentiranje nabavke zaliha nafte i naftnih derivata koje se koriste za izradu učinaka u proizvodnom procesu u okviru izdataka za gorivo i mazivo u skladu sa članom 50. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, jer nabavka zaliha materijala za izradu učinaka nema tretman tekućeg rashoda, nego izdataka za nefinansijsku imovinu.

Međutim, priznavanje i vrednovanje zaliha dovršenih učinaka (šumskih drvnih sortimenata), u knjigovodstvenoj evidenciji, nije vršeno u skladu sa članom 54. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Pomoćna evidencija ne obezbjeđuje informacije o elementima cijene koštanja. Zalihe drvnih sortimenata na skladištu vode se po prodajnoj cijeni, te nije obezbijeđeno pravilno iskazivanje efekata između cijene koštanja i prodajne cijene u skladu sa pomenutim članom pravilnika.

Djelimično provedene preporuke za usklađenost:

Preporuka broj 1

U toku 2020. godine imenovano je lice zaduženo za finansijsko upravljanje i kontrolu, sačinjen je i dostavljen Izvještaj o provedenim aktivnostima na uspostavljanju finansijskog upravljanja i kontrole za 2020. godinu, izjave o nedostignutim i izjave o planiranim aktivnostima na uspostavljanju i razvoju finansijskog upravljanja i kontrole Centralnoj jedinici za harmonizaciju Ministarstva finansija Republike Srpske. Nije sačinjen godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2021. godinu kako je propisano Pravilnikom o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/22). Aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole, prekinute usljed opravdanog odsustva odgovornog lica, promjena u rukovodstvu u 2021. godini, nastavljene su u 2022. godini. Plan aktivnosti na uspostavljanju i razvoju finansijskog upravljanja i kontrole za 2022. godinu dostavljen je Centralnoj jedinici za harmonizaciju Ministarstva finansija Republike Srpske (poslije zakonskog roka) i nastavljene su započete aktivnosti na izradi knjige procesa.

U toku 2019. godine donesen je Pravilnik o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila, a Pravilnik o radu donesen je 2020. godine, u skladu sa Zakonom o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 1/16 i 66/18). Direktor Nacionalnog parka u toku 2022. godine donio je Pravilnik o sanitarnoj sječi i Pravilnik o zaštiti na radu. Nisu donesene procedure i pravila za postupke nabavke, skladištenja, odobravanja i distribucije pogonskog goriva za službena vozila i radne mašine, nije utvrđen normativ potrošnje, ali je vršeno praćenje potrošnje goriva po vozilima i radnim mašinama.

Za obavljena službena putovanja u inostranstvo direktor je donosio odluke o upućivanju zaposlenog na službeno putovanje. Uz ispostavljene fakture za isporučenu robu, izvršene usluge i izvođenje radova dostavljena je prateća dokumentacija u skladu sa ugovorom.

Preporuka broj 2

U postupcima nabavki roba, usluga i izvođenja radova traženi uslovi u tenderskoj dokumentaciji su u skladu sa članom 44. stav (3) Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 38/14) i članom 7. stav (4) Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda.

U komisije za nabavke su imenovani članovi koji ne donose odluke na bilo koji način vezane za postupak nabavke u skladu sa članom 7. stav (2) Pravilnika o uspostavljanju i radu komisije za javne nabavke.

Nije izvršena objava obavještenja u Službenom glasniku BiH za otvoreni postupak nabavke materijala za tekuće održavanje objekata u skladu sa članom 36. stav (1) Zakona. Takođe, odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača nisu objavljene na web stranici u skladu sa članom 70. stav (6) Zakona. Za provedene postupke nabavki naknadno su dostavljeni izvještaji Agenciji za javne nabavke i objavljeni osnovni elementi ugovora na web stranici Nacionalnog parka u skladu sa članom 75. stav (1) i (2) istog zakona i članom 11. Uputstva o uslovima i načinu objavljivanja obavještenja i dostavljanja izvještaja u postupcima javnih nabavki u informacionom sistemu „e - nabavke“. Izvještaj o objavi osnovnih elemenata ugovora ne sadrži sve elemente zahtijevane Uputstvom o objavi osnovnih elemenata ugovora i izmjena ugovora („Službeni glasnik BiH“, broj 56/15).

Preporuka broj 3

Nacionalni park je budžetski korisnik i finansijske izvještaje prezentuje u skladu sa propisima kojima se uređuje budžetski sistem Republike. Finansijskim planom za 2021. godinu planirani su prihodi, primici, rashodi i izdaci, ali i obračunske kategorije prihoda i rashoda koje ne podrazumijevaju prilive i odlive sredstava. Finansijski plan nije u potpunosti pripremljen u skladu sa članom 5. i 6. Zakona o budžetskom sistemu, jer planirana budžetska sredstva i planirani budžetski izdaci nisu uravnoteženi. Takođe, pozicije prihoda, primitaka, rashoda i izdataka, u finansijskom planu nisu planirane prema ekonomskoj klasifikaciji konta propisanoj Pravilnikom o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 98/16, 115/17 i 118/18), već su navedeni samo nazivi koji po opisu nisu u potpunosti u skladu sa nazivima pojedinih konta u navedenom pravilniku. Plan poslovanja i finansijski plan doneseni su 26.03.2021. godine, na koji je Vlada Republike Srpske dala saglasnost. Na isti način je pripremljen i Plan poslovanja i finansijski plan za 2022. godinu koji je usvojio upravni odbor Nacionalnog parka 31.03.2022. godine, uz saglasnost Vlade Republike Srpske od 21.04.2022. godine.

2.3. Nerealizovane preporuke

Na osnovu provjere prezentovane dokumentacije o provođenju preporuka (i datih obrazloženja odgovornih osoba) utvrđeno je da Nacionalni park nije proveo jednu preporuku datu za finansijske izvještaje (pod rednim brojem 1) i dvije preporuke za usklađenost (pod rednim brojem 4 i 5).

Nerealizovane preporuke za finansijske izvještaje:

Preporuka broj 1

Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2021. godine nije izvršen u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/16 i 113/21), jer nije izvršen popis osnovnih sredstava sa stanjem na dan 31.12.2021. godine (knjigovodstveno stanje na dan 31.12.2021. godine je usvojeno stanje po popisu), što nije u skladu sa načelima urednog inventarisanja, potpunosti, instinitosti, mogućnosti provjere u skladu sa članom 2. i 4. stav (2) pravilnika. Nisu ostvareni ciljevi popisa, utvrđivanje stvarnog stanja imovine i obaveza i utvrđivanje fizičkih i vrijednosnih odstupanja između knjigovodstvenog stanja i stvarnog stanja u skladu sa članom 5. tačka 1) i 2). Takođe, nije izvršen prenos podataka o stanjima imovine i obaveza preuzetih sa dokumentacije koja odražava eksternu potvrdu stanja u skladu sa članom 18. stav (1), tačka 5) pomenutog pravilnika. Izvještaj o popisu ne sadrži uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja

imovine i obaveza, pregled količinskih i vrijednosnih razlika između stvarnog i knjigovodstvenog stanja. Upravni odbor Nacionalnog parka je 30.06.2022. godine usvojio Izvještaj Centralne popisne komisije o godišnjem popisu imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, što nije u skladu sa članom 20. stav (1), tačka 3) i 4) i stav (2) istog pravilnika.

Nerealizovane preporuke za usklađenost:

Preporuka broj 4

V. d. direktora donio je 16.09.2020. godine Odluku o platama i načinu obračuna plata u Javnoj ustanovi Nacionalni park „Sutjeska“ Tjentište, koja je bila primijenjena od 01.10.2020. godine po kojoj utvrđeni koeficijenti nisu bili usklađeni sa platnim koeficijentima definisanim članom 10. i 11. Zakona o platama zaposlenih u javnim službama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 66/18, 105/19 i 119/21). Takođe, Odlukom direktora o platama i načinu obračuna plata u Javnoj ustanovi Nacionalni park „Sutjeska“ Tjentište od 01.03.2022. godine, utvrđeni koeficijenti za pojedina radna mjesta su niži od definisanih članom 9. i 10. pomenutog zakona.

Preporuka broj 5

U 2021. godini sa jednim licem su zaključena tri ugovora o privremenim i povremenim poslovima u trajanju od 150 dana za ispomoć na poslovima konobara usljed povećanog obima posla u vrijeme turističke sezone. Zaključeni ugovori nisu u skladu sa članom 204. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 1/16, 66/18), prema kojem za obavljanje poslova koji su po svojoj prirodi takvi da ne traju duže od 90 radnih dana u kalendarskoj godini i da ne predstavljaju poslove za koje se zaključuje ugovor o radu, poslodavac, može da zaključi ugovor o obavljanju privremenih i povremenih poslova.

3. Zaključak

Nacionalni park je dostavio Glavnoj službi za reviziju odgovor o aktivnostima na otklanjanju nepravilnosti utvrđenih u Izvještaju o provedenoj finansijskoj reviziji Javne ustanove Nacionalni park „Sutjeska“ Tjentište“ za period 01.01-31.12.2018. godine, u roku od 60 dana od datuma dostavljanja izvještaja kako je to propisano članom 21. stav (3) Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske.

Na osnovu ispitane knjigovodstvene i druge prateće dokumentacije i datih obrazloženja odgovornih lica, zaključili smo da je Nacionalni park od ukupno 10 datih preporuka proveo tri preporuke, djelimično je proveo četiri preporuke, a tri preporuke nisu provedene.

Revizijski tim

Mira Raljić, s. r.

Ivana Mikić, s. r.